

RESTAURAREA UNUI GRUP DE STATUETE ZOOMORFE DE LA MIHOVENI - JUDEȚUL SUCEAVA

Dan Fărtăiș

În primăvara anului 1999, cu ocazia excavării unei cantități importante de pământ, cât și a intemperiilor, o porțiune importantă din așezarea pluristratificată de la Mihoveni – “Cahla Morii” s-a prăbușit. În ruptura malului s-a profilat conturul unei gropi de formă ovală cu lungimea de 1,95 m. Din umplutura gropii arheologii Paraschiva Victoria Batariuc și Bogdan Niculică au recoltat un bogat material arheologic constând în fragmente de oase animale (vacă domestică, bour, porc, cerb) precum și numeroase fragmente ceramice cucuteniene, aparținând speciilor fină (unele pictate), semifină și grosieră dar și speciei Cucuteni C. Din întreg materialul ceramic se remarcă șase statuete zoomorfe reprezentând masculi de bovidee.

După intervenția cu caracter de salvare, cercetătorii Muzeului Național al Bucovinei au ajuns la concluzia că ar putea fi vorba despre o groapă cu depuneri de cult, deoarece unele spărturi ale statuetelor sunt vechi (posibil spargerii rituale), chiar și arderea secundară de pe unele fragmente putând fi rituală. De asemenea, toate cele șase statuete au fost datate ca aparținând culturii Cucuteni, faza B.

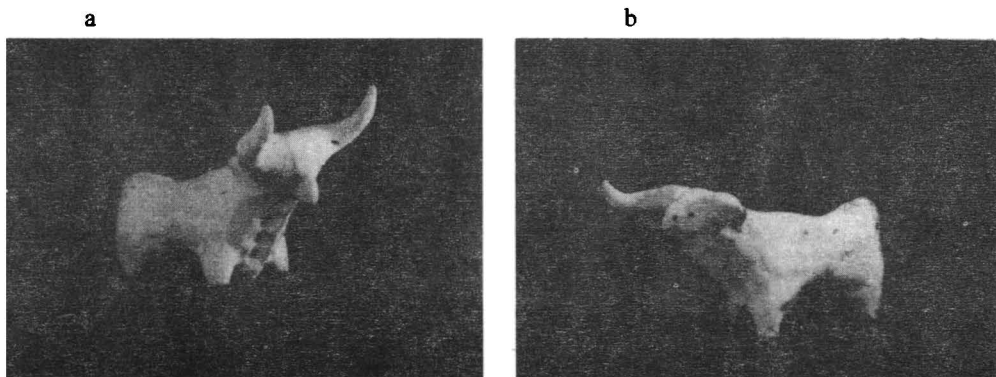

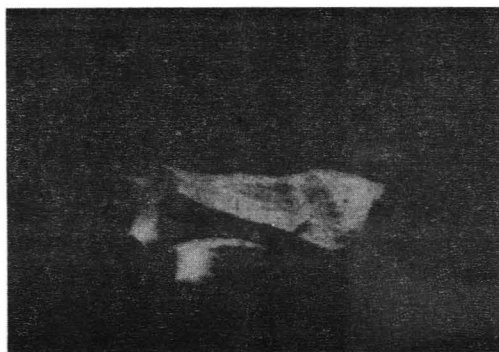
Fig. 1

La sesiunea națională de rapoarte arheologice de la Deva din anul 2000, piesele de la Mihoveni au fost apreciate ca fiind de o valoare excepțională, fiind declarate la secțiunea preistorie drept descoperirea anului 1999.

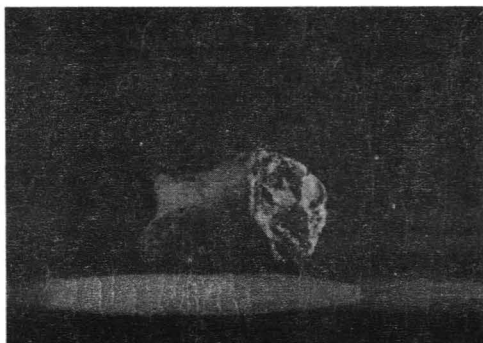
Pentru o mai bună studiere a pieselor dar și pentru prezentarea lor am ales varianta redării în imagini a două câte două.

În prima imagine, în partea stângă, statueta înfățișează un taur având coarne în formă de liră, urechile sunt marcate iar gușa este evidențiată prin modelare cu buricele degetelor. Piesa a fost adusă în laborator întreagă și nu a necesitat decât o spălare cu apă distilată pentru înlăturarea depunerilor de sol și a sărurilor solubile. Dimensiunile piesei sunt: lungime – 90 mm; înălțime – 65 mm.

Piesa din partea dreaptă reprezintă tot un bovideu cu urechile perforate, ochii marcați de două orificii iar gușa de o linie. Ea este marcată prin modelare cu buricele degetelor iar coarnele sunt mult recurbate. Spre vârf ele au fost rupte fiind necesară completarea lor cu ghips dentar și reintegrarea cromatică a porțiunilor completate. Dimensiunile piesei după restaurare sunt: lungime – 80 mm; înălțime – 50 mm.

a

b

Fig. 2

Imaginea numărul doi ne prezintă două statuete de dimensiuni mai mari cu porțiuni lipsă și cu urme de ardere secundară.

Bovideul din partea stângă a fost adus în laborator în stare fragmentară dar după asamblarea fragmentelor am observat că dimensiunile sunt mai mari decât la primele statuete: lungimea – 110 mm; înălțimea – 80 mm. Deschiderea coarnelor este mai mare, gușa modelată prin apăsare iar botul este ascuțit. Fragmentele au fost asamblate cu rășină Araldit Ay-103 iar porțiunile lipsă au fost completate cu ghips dentar. Pentru reintegrarea cromatică am folosit culori tempera.

În partea dreaptă se observă porțiunea anterioară a unui bovideu care a fost ars secundar. Din păcate partea posterioară nu a fost găsită dar făcând măsurătorile capului, gușei și a deschiderii coarnelor am observat că sunt aceleași cu ale statuetei din partea stângă a imaginii. Deci refacerea formei s-a putut face prin analogie iar etapele de restaurare au fost aceleași.

a

b

Fig. 3

Imaginea numărul trei ne prezintă în partea stângă un bovideu de dimensiuni mai mici: lungime – 70 mm; înălțime – 45 mm. Gușa este bine marcată prin apăsare iar coarnele și botul sunt rupte.

Piciorul din partea dreaptă spate este lipsă iar urechile sunt marcate sub coarne. Refacerea piciorului s-a făcut cu ghips dentar iar coarnele nu au fost completate decât parțial, atât cât a permis originalul. Reintegrarea cromatică s-a făcut în același mod ca și la celelalte piese.

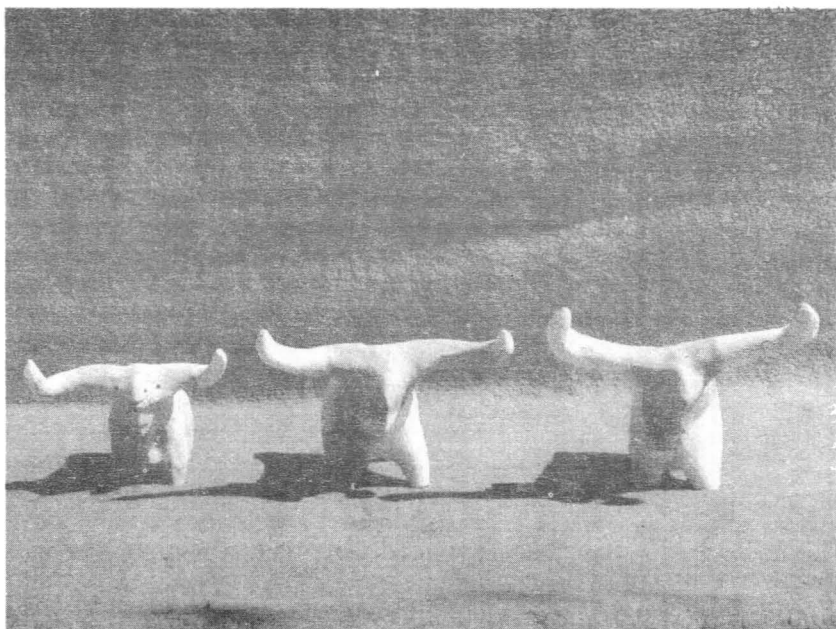
Ultima piesă din cele șase a fost adusă în laborator în stare fragmentară (șapte bucăți) și cu depuneri de pământ pe ele. Fragmentele au fost spălate cu apă distilată iar asamblarea lor s-a făcut tot cu rășină Araldit Ay-103. După operațiunea de asamblare am putut stabili și dimensiunile piesei: lungime - 80 mm; înălțime - 70 mm .

Așa cum aminteam la începutul lucrării , arheologii susțin că ar fi vorba de o spargere rituală (mai ales la ultima piesă) dar acest lucru se va putea preciza odată cu publicarea întregului material provenit din săpătura de la Mihoveni.

Forma bovideului și lipsa unor analogii nu au permis restauratorului să completeze porțiunile pierdute ci doar să plombeze mici zone de fragmente lipsă.

Deoarece piesele nu au fost publicate încă de arheologi, și la solicitarea lor, nu am aplicat nici o peliculă de protecție pe suprafața statuetelor.

Fig. 4

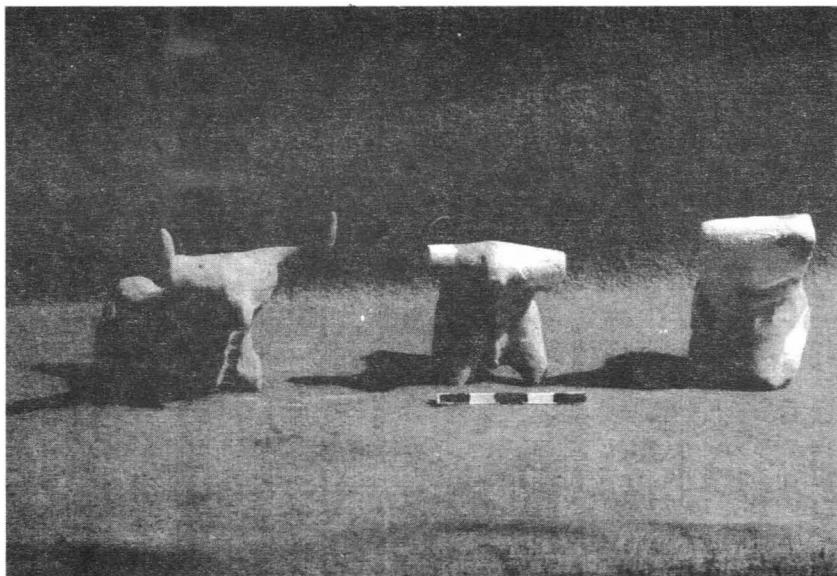

Fig. 5

Résumé

Dans cet article, l'auteur présente les étapes et les modalités de restauration d'un groupe de statuettes zoomorphes (bovidées) découvertes à Mihoveni – Cahla Morii (Cucuteni B).